

Endnu et fald i reallønnen på DA-området i 1. kvartal 2023

I 1. kvartal 2023 var den årlige lønstigningstakt på DA-området 3,1 pct. Det er 0,5 pct.-point mindre end i 4. kvartal 2022, jf. tabel 1. Den endelige opgørelse af lønudviklingen på DA-området for 1. kvartal 2023 svarer til Lyntallet, der blev offentliggjort i april, og som ligeledes var 3,1 pct.

Den aftagende lønudvikling i 1. kvartal 2023 skal bl.a. ses i lyset af lønudviklingen i 1. kvartal 2022, som var teknisk trukket op som følge af et højt covid-19 sygefravær.

Overenskomstresultaterne fra forårets aftaler indgår først i lønstatistikken fra 2. kvartal 2023.

Inflationen var 7,3 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket var 1,9 pct.-point lavere end 4. kvartal 2022. Inflationen i 1. kvartal 2023 er fortsat høj, og lå 6,6 pct.-point over prisudviklingen 2 år før. Kerneinflationen tiltog fra 6,3 pct. i 4. kvartal 2022 til 6,6 pct. 1. kvartal 2023. En væsentlig del af den markante udvikling i inflationen kan henføres til udviklingen i energipriserne.

Udvikling i løn og priser indebærer et fald i reallønnen på DA-området på 3,9 pct. i 1. kvartal 2023. Det er femte kvartal i træk med fald i reallønnen.

Tabel 1. Udvikling i løn og priser

	3. kvrt. 2021	4. kvrt. 2021	1. kvrt. 2022	2. kvrt. 2022	3. kvrt. 2022	4. kvrt. 2022	1. kvrt. 2023
DA området	----- Årlig ændring i pct. -----						
Arbejdere	3,6	3,6	4,2	3,6	3,7	3,8	3,0
Funktionærer	2,7	2,8	3,4	3,2	3,3	3,3	3,3
Fremstillingssektoren	3,0	3,0	3,8	3,2	3,3	3,6	2,9
Bygge og anlæg	4,2	4,4	4,4	4,4	4,4	4,0	3,8
Serviceprægede erhverv	3,1	3,1	3,7	3,3	3,4	3,4	3,1
DA området i alt	3,2	3,2	3,8	3,4	3,5	3,6	3,1
Forbrugerpriser	1,9	3,2	4,8	7,4	9,2	9,2	7,3
Reallønsudvikling	1,3	0,0	-1,0	-3,8	-5,2	-5,2	-3,9

Anm.: Opgjort efter DB07.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og Danmark Statistik.

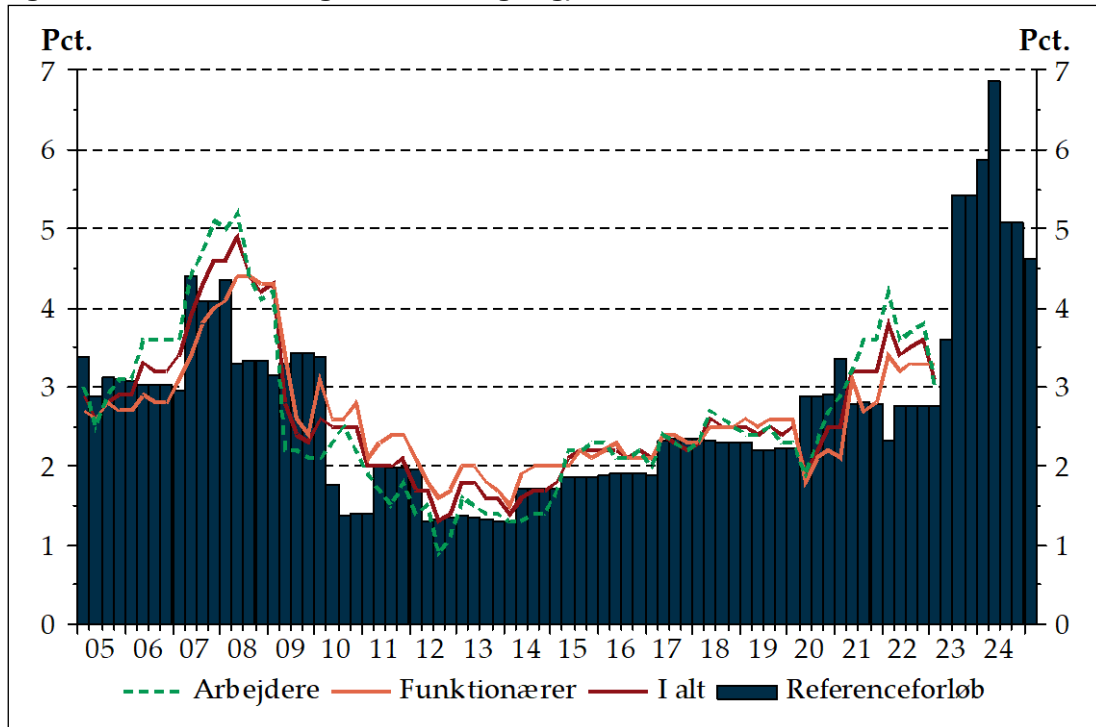
Funktionærernes årlige lønstigningstakt var 3,3 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket er uændret fra de to forrige kvartaler. Arbejdernes lønstigningstakt var 3,0 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket er 0,8 pct.-point lavere end i 4. kvartal 2022.

Lønudviklingen i fremstillingsvirksomhed var 2,9 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket var 0,7 pct.-point lavere end udviklingen i forrige kvartal. Inden for serviceprægede erhverv faldt lønstigningstakten fra 3,4 pct. i 4. kvartal til 3,1 pct. i 1. kvartal 2023. Lønudviklingen i bygge og anlæg var 3,8 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket er et fald på 0,2 pct.-point i forhold til 4. kvartal 2022.

Samlet lønudvikling på DA-området

På hele DA-området var lønstigningstakten på 3,1 pct. i 1. kvartal 2023. Lønudviklingen lå dermed 0,3 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. Arbejdernes lønstigningstakt var 3,0 pct., og funktionærernes lønstigningstakt lå på 3,3 pct. i 1. kvartal 2023, *jf. figur 1*. Samlet set over hele overenskomstperioden for OK20, dvs. 2. kvartal 2020 til 1. kvartal 2023, har den faktiske lønudvikling gennemsnitligt været 0,2 pct.-point over referenceforløbet.

Figur 1. Referenceforløb og faktisk lønstigning, samlet DA-område

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Opgørelsen af omkostningerne for de overenskomstbaserede referenceforløb sker under forudsætning om fuldt relativt gennemslag af stigninger i minde- og normallønssatser og tager udgangspunkt i overenskomsternes omkostningselementer på 13 udvalgte overenskomstområder, hvilket betyder, at fremstillingssektoren vægter mere i forhold til DA-området samlet set, mens servicesektoren vægter mindre. Dertil vægter timelønnede mere. Stigningerne beregnes som et teknisk gennemslag baseret på de landsdækkende overenskomster. På den enkelte arbejdsplads kan lønudviklingen afvige herfra som følge af lokale forhandlinger mellem ledelse og de ansatte.

Referenceforløbet for de seneste overenskomstaftaler (OK23) dækker perioden 2. kv. 2023 til 1. kv. 2025 og er foreløbigt.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik samt egne beregninger.

Det samlede bidrag fra genebetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,9 pct.-point i 1. kvartal 2023 på hele DA-området, hvilket er 0,3 pct.-point lavere end 4. kvartal 2022, *jf. tabel 2*. Heraf bidrog genetillæg med -0,1 pct.-point, fritvalgsordninger med 0,7 pct.-point og pensionsindbetalinger med 0,2 pct.-point., *jf. tabel 2*.

Tabel 2. Lønstigningstakternes sammensætning, hovedbrancher og DA i alt

	4. kvartal 2022				1. kvartal 2023			
	Fremstill- ling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA	Fremstil- ling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA
Samlet lønudvikling	3,6	4,0	3,4	3,6	2,9	3,8	3,1	3,1
<i>Heraf:</i>	<i>Pct.-point</i>							
Genetillæg	0,0	0,2	0,0	0,0	-0,1	0,2	-0,1	-0,1
Fritvalgsordninger	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7
Personalegoder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Pension	0,5	0,4	0,4	0,4	0,1	0,2	0,2	0,2
I alt	1,3	1,4	1,1	1,2	0,7	1,2	0,8	0,9

Anm.: Tabellen angiver årlig ændring i timefortjenesten. Bidraget fra pension afspejler bl.a., at pensionsbetalinger øges med lønnen. Der indgår både arbejdere og funktionærer i opgørelsen. Afrunding kan give forskel mellem sum og totaltal.

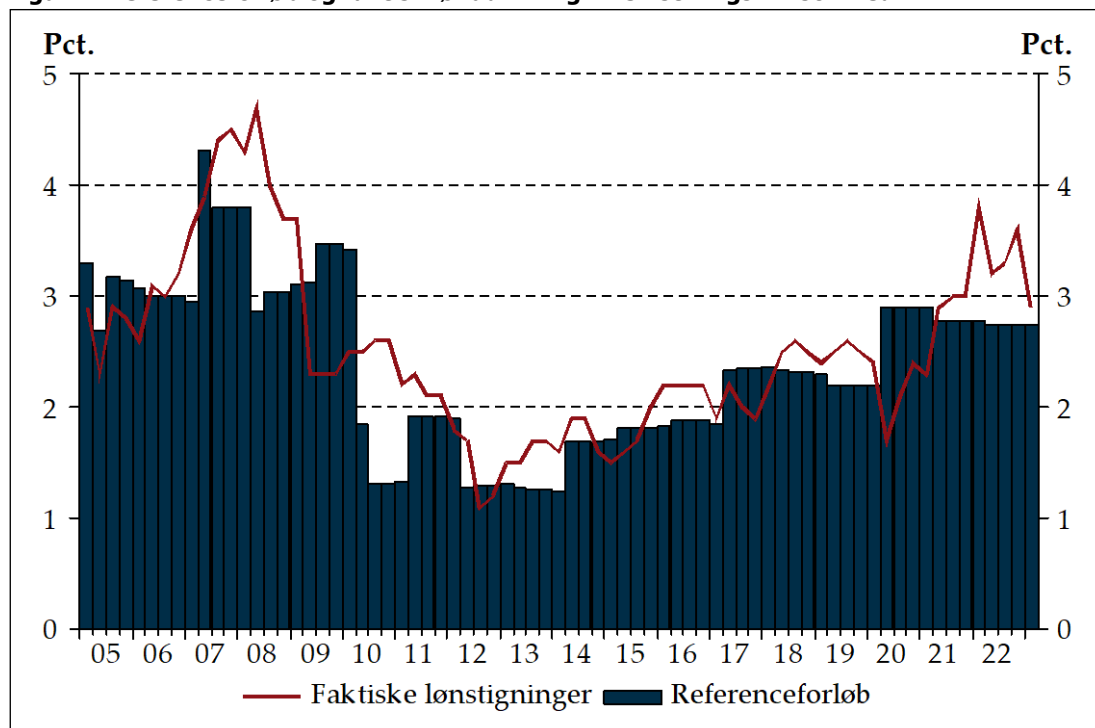
Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Brancheopdelt lønudvikling på DA-området

Lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed var på 2,9 pct. i 1. kvartal 2023. Dermed lå lønudviklingen i fremstillingsvirksomhed i 1. kvartal 2023 0,2 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. Lønstigningstakten faldt med 0,7 pct.-point i forhold til 4. kvartal 2022, *jf. figur 2*. Set over hele overenskomstperioden for OK20, dvs. 2. kv. 2020 til 1. kv. 2023, har den faktiske lønudvikling i fremstilling i gennemsnit været 0,1 pct.-point over referenceforløbet.

I fremstilling er en stor del af medarbejderne omfattet af mindstelønsoverenskomster, hvor det i høj grad er de lokale lønforhandlinger, som driver lønudviklingen.

Figur 2. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i fremstillingsvirksomhed

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter fremstillingsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Industriens Overenskomst, Træ- og møbeloverenskomsten og Slagterioverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

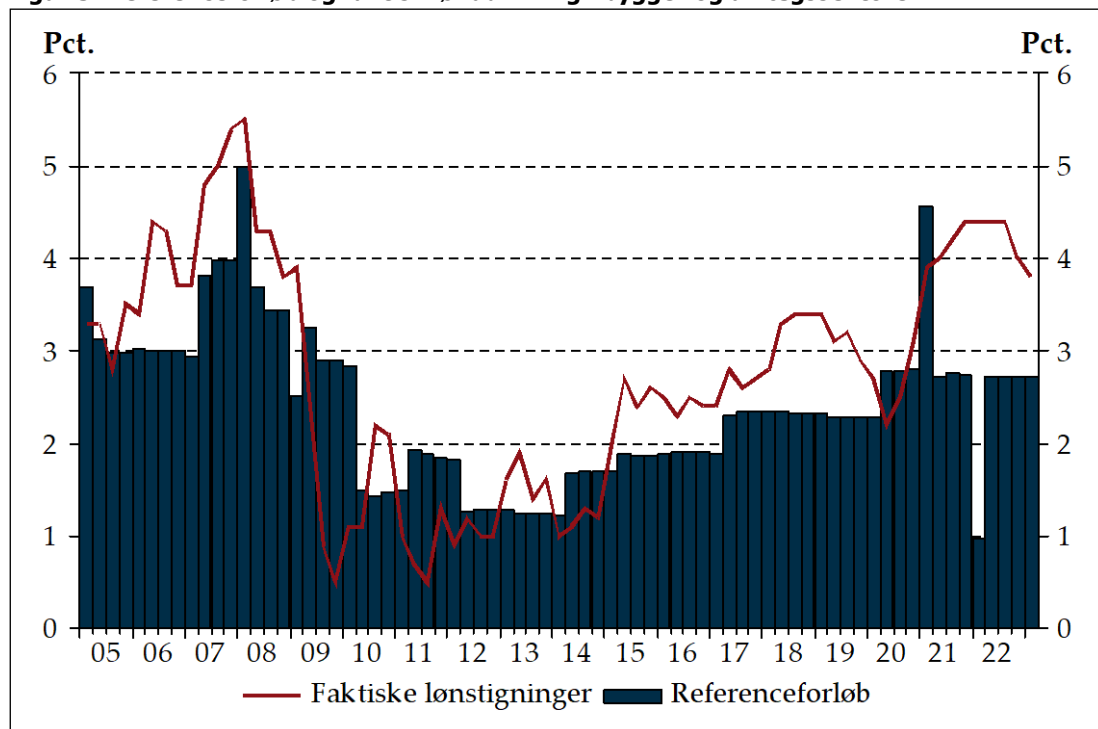
Samlet set bidrog genetillæg, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger med 0,7 pct.-point til lønudviklingen i fremstilling i 1. kvartal 2023, hvilket er 0,6 pct.-point mindre end i 4. kvartal 2022, *jf. tabel 2*.

Den største lønstigning i 1. kvartal 2023 inden for fremstilling var inden for *jern- og metalindustri*, hvor lønudviklingen var 3,6 pct. Den mindste lønstigning inden for fremstilling i 1. kvartal 2023 var inden for *Sten-, ler- og glasindustri*, hvor lønnen steg med 1,4 pct.

Inden for bygge- og anlægsvirksomhed var den årlige lønstigningstakt 3,8 pct. i 1. kvartal 2023. Det er 0,2 pct.-point under lønudviklingen i 4. kvartal 2022. Den årlige lønstigningstakt var 1,1 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb, *jf. figur 3*.

Set over hele overenskomstperioden for OK20, dvs. 2. kvartal 2020 til 1. kvartal 2023, har den faktiske lønudvikling i bygge- og anlæg gennemsnitligt været 1,0 pct.-point over referenceforløbet.

Figur 3. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i bygge- og anlægssektoren

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter bygge- og anlægsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Bygge- og anlægs-overenskomsten, Bygningsoverenskomsten, Maleroverenskomsten, Elektrikeroverenskomsten og VVS-overenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Inden for delbranchen *bygningsinstallation* var lønstigningen 3,6 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket er 0,6 pct.-point lavere end i 4. kvartal 2022. I den anden delbranche *bygge- og anlægsvirksomhed ekskl. bygningsinstallation* aftog lønstigningstakten fra 4,0 pct. i 4. kvartal 2022 til 3,9 pct. i 1. kvartal 2023.

Samlet set bidrog genetillæg, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger med 1,2 pct.-point til lønudviklingen inden for bygge og anlæg i 1. kvartal 2023, hvilket er 0,2 pct.-point mindre end i 4. kvartal 2022. Det skyldes et mindre bidrag fra pension, jf. tabel 2.

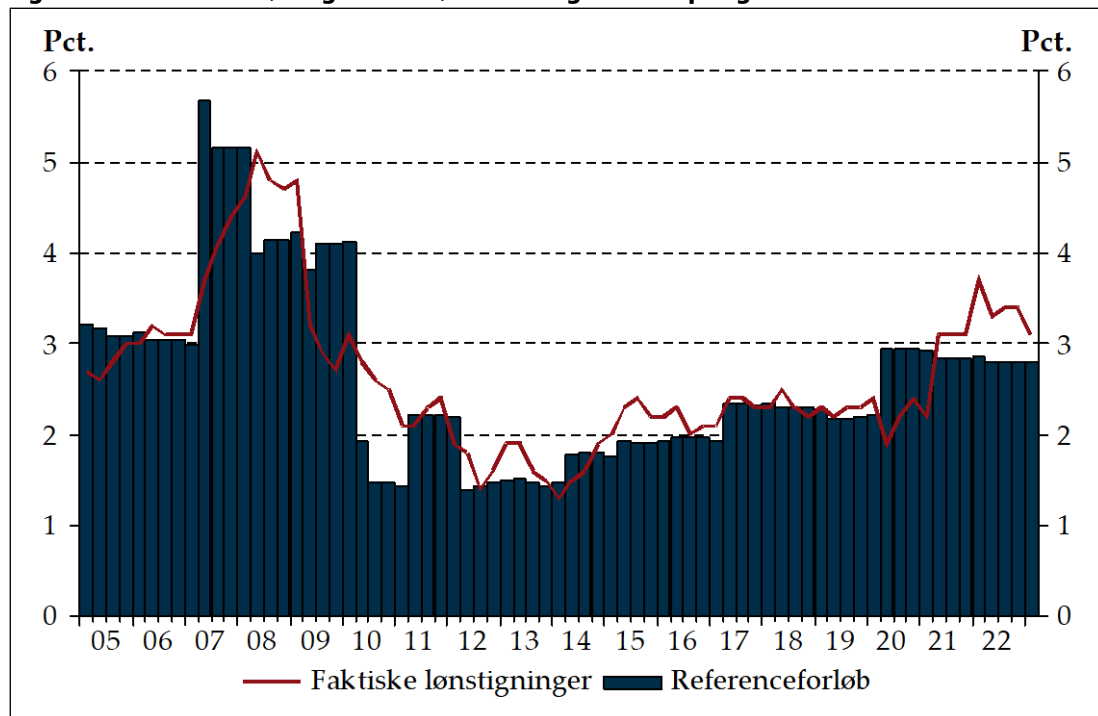
Lønningerne steg med 3,1 pct. inden for serviceprægede erhverv i 1. kvartal 2023, hvilket er et fald på 0,3 pct.-point i forhold til udviklingen i 4. kvartal 2022. Lønstigningen lå 0,3 pct.-point over niveauet af de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomst-baserede referenceforløb i 1. kvartal 2023, jf. figur 4.

Samlet set over hele overenskomstperioden for OK20, dvs. 2. kvartal 2020 til 1. kvartal 2023, har den faktiske lønudvikling inden for serviceprægede erhverv gennemsnitligt været 0,1 pct.-point over referenceforløbet.

Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,8 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket er 0,3 pct.-point mindre end det samlede bidrag i forrige kvartal. Det skyldes et mindre bidrag fra genebetalinger og pension, jf. tabel 2.

De største lønstigninger i 1. kvartal 2023 blandt delbrancher inden for serviceprægede erhverv var inden for *Engroshandel med it m.v* og *Hotel- og restaurationsvirksomhed.*, hvor lønstigningstakten var 3,9 pct. *Detailhandel food m.v.* var med en lønstigningstakt på 1,3 pct. den delbranche inden for serviceprægede erhverv med den laveste lønstigning i 1. kvartal 2023.

Figur 4. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i serviceprægede erhverv

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter de serviceprægede erhverv på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Transport- og logistikoverenskomsten, Fællesoverenskomsten på transportområdet, Serviceoverenskomsten og Butikoverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Udviklingen i reallønnen

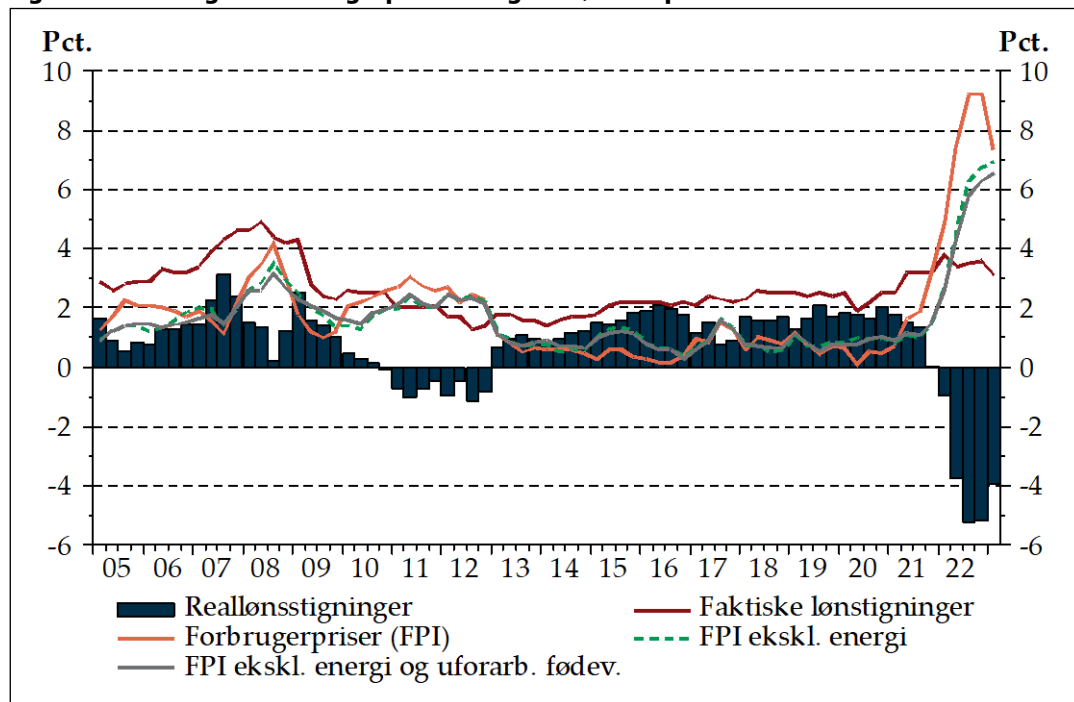
Reallønnen angiver, hvor meget lønstigningen overstiger inflationen. Den er dermed et mål for den reelle forbedring i købekraft som følge af lønudviklingen.

I 1. kvartal 2023 lå inflationen på 7,3 pct., hvilket var 1,9 pct.-point lavere end 4. kvartal 2022. De privatansatte på DA-området oplevede dermed et fald i reallønnen på 3,9 pct., jf. figur 5. Det er femte kvartal i træk med væsentlige fald i reallønnen på DA-området. Set over hele 2022 faldt reallønnen med 3,8 pct. Den gennemsnitlige reallønsudvikling fra 2015 til og med 2021 var 1,6 pct.

Også kerneinflationen ligger på et højt niveau. Inflationen ekskl. energi og ikke-forarbejdede fødevarer udgjorde 6,6 pct. i 1. kvartal 2023, hvilket var 0,3 pct.-point højere end i foregående kvartal.

Særligt udviklingen i energipriserne er en hovedårsag til udviklingen i inflationen det seneste år.¹

Figur 5. Udviklingen i forbrugerpriserne og reallønnen på DA-området

Kilde: Danmarks Statistik, DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

¹ Stigningen i kerneinflationen gennem 2022 er bl.a. et tegn på, at stigende produktionsomkostninger sfa. højere energipriser overvælttes i forbrugerpriserne. Derved afspejler kerneinflationen også indirekte udviklingen i energipriserne, jf. *Statistikudvalgets Statusrapport, 2022*.